

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3258 din data de 24.03.2025

Domnului Mario-Ovidiu OPREA,
Secretar general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

Biroul permanent al Senatului

Bp.....

48, 27.03.2025

Biroul permanent al Senatului

L. 81, 31.03.2025

Bp 48/2025
Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV/1026/24.02.2025, prin care ați solicitat Consiliului Superior al Magistraturii avizarea *Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată (b48/21.02.2025)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința Comisiei nr. 1 reunită – „Legislație și cooperare interinstituțională” din data de 20.03.2025.

Comisia a formulat următoarele aprecieri cu privire la propunerile vizând stabilirea în competența instanțelor judecătorești a soluționării contestațiilor prevăzute de proiectul de act normativ:

1. În primul rând, propunerea legislativă încalcă rolul atribuit de Legea fundamentală în favoarea Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii electorale.

De precizat, sub acest aspect, este faptul că în prezent atât soluționarea contestațiilor privind înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale și a contestațiilor privind împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală, cât și anularea alegerilor sunt stabilite în competența Curții Constituționale.

Relevante, din această perspectivă, sunt dispozițiile art. 146 lit. f) din Constituția României, republicată, care stabilesc că instanța de contencios constituțional *veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului.*

Similar modului în care este reglementată această atribuție, Legea fundamentală mai stabilește în competența Curții Constituționale și pe aceea de *a veghea la respectarea procedurii pentru organizarea și desfășurarea referendumului și de a confirma rezultatele acestuia* (art. 146 lit. i).

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

În ceea ce privește înțelesul conceptului pe care Constituția României, republicată, îl utilizează în redactarea textelor vizând atribuțiile Curții Constituționale de judecător electoral¹, Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr. 70/1999 când a reținut că în sfera dreptului ce îi este conferit prin Constituție de „a veghea” la respectarea procedurilor de organizare și desfășurare a referendumului intra și posibilitatea Curții de a se autosesiza atunci când constată în mod direct sau când are informații (de la cetățeni, din presă, de la organizații neguvernamentale etc.) în legătură cu nerespectarea acestor reguli și proceduri; ”în cazul constatării unor fraude care pun sub semnul îndoielii corectitudinea rezultatului referendumului, Curtea nu confirmă aceste rezultate. Semnificația neconfirmării, care este un act juridic cu consecințe grave, este aceea a constatării nulității referendumului național.”

Prevederile art. 146 lit. f) din Constituția României, republicată, sunt preluate și la nivelul legislației infraconstituționale, Legea nr. 47/1994 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, stabilind următoarele:

„ 8. Respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României

Art. 37 - (1) Curtea Constituțională veghează la respectarea procedurii pentru alegerea Președintelui României și confirmă rezultatele sufragiului.

(2) Rezultatul alegerilor pentru funcția de Președinte al României este validat de Curtea Constituțională.

Art. 38 - Contestațiile cu privire la înregistrarea sau neînregistrarea candidaturii la funcția de Președinte al României, precum și cele cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii se soluționează de Curtea Constituțională, cu votul majorității judecătorilor, în termenele prevăzute de legea pentru alegerea Președintelui României.”

Diposițiile Legii nr. 370/2004 dezvoltă, în mod corespunzător etapelor desfășurării alegerilor, atribuțiile expres prevăzute de art. 37 și art. 38 din Legea nr. 47/1992, cu precizarea termenelor și a altor elemente procedurale specifice contenciosului electoral.

Referitor la atribuțiile instanței de contencios constituțional în această materie, prin Hotărârea nr. 66 din 1 octombrie 2019, Curtea Constituțională a stabilit că „prevederile art. 146 lit. f) din Constituție stabilesc competența Curții Constituționale de a verifica, în ultimă instanță, toate operațiunile electorale care privesc procedura de alegere a Președintelui României pe întreaga perioadă cuprinsă între declanșarea procedurii de alegere și finalizarea sa” (par. 23), precum și faptul că „atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii pentru

¹ A se vedea în acest sens Marieta Safta, „Rolul Curții Constituționale în alegerile din România”, articol disponibil online la adresa https://www.juridice.ro/essentials/8616/rolul-curtii-constitutionale-in-alegerile-din-romania?fbclid=IwY2xjawl7maVleHRuA2FibQlXMAABHQ5Vk-M-I2GqPS02xozUjcSrxomed9dcsNIQ7jH5zVUOtpYHBcx07ITBUA_aem_nNyTrs01Nipbc5x9PJ4QAA.

alegerea Președintelui nu poate fi disociată de rolul Curții Constituționale în arhitectura constituțională, acela de garant al supremației Constituției. De aceea, **competența instanței constituționale nu poate fi redusă numai la un control de legalitate propriu-zis, ci aceasta se alătură controlului de constituționalitate pe care numai Curtea Constituțională are competența de a-l exercita**” (par. 31). De asemenea, s-a stabilit că „prin reglementarea acestei atribuțiuni în sarcina Curții Constituționale, și nu a instanțelor judecătorești, legiuitorul constituant nu a dorit înlăturarea controlului de constituționalitate a actelor normative care privesc domeniul alegerilor pentru Președintele României, ci conferirea în sarcina Curții Constituționale a atribuției de verificare a legalității operațiunilor electorale realizate, îmbinând, astfel, în cadrul competenței aceleiași autorități publice, atât controlul de constituționalitate, cât și pe cel de legalitate propriu-zis, efectele actului jurisdicțional al Curții Constituționale astfel pronunțat subsumându-se art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție” (par. 32).

De asemenea, prin Hotărârea nr. 2/2024, amintită și în Expunerea de motive, Curtea Constituțională a constatat că „legiuitorul constituant originar a reglementat în mod expres atribuția Curții Constituționale de a veghea la respectarea procedurii de alegere a Președintelui României. O asemenea opțiune constituțională, coroborată cu rolul Curții Constituționale de garant al supremației Constituției, demonstrează faptul că **în cadrul acestei atribuții Curtea verifică atât legalitatea candidaturii din perspectiva Legii nr. 370/2004, cât și constituționalitatea sa.** (...). Curtea evidențiază faptul că în privința alegerilor locale și parlamentare verificarea respectării condițiilor legii revine în exclusivitate instanțelor judecătorești și, ca atare, acestea pot examina numai legalitatea procedurii, spre deosebire de alegerile prezidențiale, unde **voința legiuitorului constituant originar a fost aceea de a stabili un filtru constituțional în supravegherea procedurii, ceea ce implică, în condițiile sesizării sale, verificarea de către Curtea Constituțională, în etapa înregistrării/ neînregistrării candidaturilor, atât a legalității, cât și a constituționalității acestora.** De altfel, în sensul celor de mai sus, Curtea reține și Hotărârea nr. 66 din 1 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 907 din 8 noiembrie 2019, prin care instanța constituțională și-a afirmat competența de a se pronunța asupra aspectelor de constituționalitate în cadrul atribuției sale reglementate de art. 146 lit. f) din Constituție. (...)

Prin reglementarea acestei atribuții în sarcina Curții Constituționale, și nu a instanțelor judecătorești, legiuitorul constituant nu a dorit înlăturarea controlului de constituționalitate a actelor normative care privesc domeniul alegerilor pentru Președintele României, ci **conferirea în sarcina Curții Constituționale a atribuției de verificare a legalității operațiunilor electorale realizate, îmbinând, astfel, în cadrul competenței aceleiași autorități publice, atât controlul de**

constituționalitate, cât și pe cel de legalitate propriu-zis, efectele actului jurisdicțional al Curții Constituționale astfel pronunțat subsumându-se art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție. (...)

Curtea mai evidențiază faptul că evaluarea constituționalității candidaturii este o obligație a sa în raport cu cetățenii, asigurând, astfel, constituționalitatea procesului electoral prin raportare la criticile de natură legală sau constituțională pe care le poate formula orice alegător. De altfel, Curtea mai observă că legiuitorul a stabilit o sferă foarte largă de subiecte de drept care pot formula contestații în această procedură, practic o actio popularis, aspect care demonstrează responsabilitatea Curții Constituționale în protejarea valorilor democratice ale statului și a societății românești.”

Prin eliminarea din competența Curții Constituționale a atribuțiilor redacte la art. 31 și art. 52 din Legea nr. 370/2004 sunt goliți de conținut dreptul și obligația acestuia de a veghea la respectarea procedurii privind alegerea Președintelui României, aceasta dobândind doar un rol formal de a valida rezultatul acestor alegeri.

De altfel, dacă ar fi însușită forma propusă de inițiatori, în afară de această din urmă atribuție, în competența instanței de contencios constituțional ar mai rămâne doar soluționarea contestațiilor cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii (art. 42 din lege), reglementarea dobândind în acest mod un caracter neunitar.

2. Propunerea legislativă încalcă regulile de tehnică legislativă vizând integrarea proiectului în ansamblul legislației, nefiind realizată o corelare cu prevederile actelor normative cu care se află în conexiune (art. 13 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative).

Astfel, deși prevederile actuale ale Legii nr. 370/2004 dezvoltă procedura de soluționare a contestațiilor stabilită prin dispozițiile art. 38 din Legea nr. 47/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, propunerea legislativă transmisă spre avizare nu are în vedere o intervenție legislativă și cu privire la acest din urmă act normativ.

De asemenea, deși se atribuie competențe noi Autorității Electorale Permanente, nu se propune modificarea în consecință și a legii care reglementează organizarea și funcționarea acesteia (Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente).

În acest context, prin reglementarea propusă, Autoritatea Electorală Permanentă dobândește atribuții decizionale în procedura alegerii Președintelui României cu privire la aspecte importante cum este cazul anulării alegerilor, deși, potrivit legii, are doar misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor și a referendumurilor, precum și finanțarea partidelor

politice și a campaniilor electorale, în defavoarea Curții Constituționale care are, potrivit Legii fundamentale, rolul de a veghea la respectarea procedurii pentru aceste alegeri.

Mai mult, se optează pentru soluții diferite vizând soluționarea contestațiilor în materia alegerii Președintelui chiar în cuprinsul aceluiași act normativ, neformulându-se o propunere în sens corespunzător și pentru modificarea art. 42 din Legea nr. 370/2004, care prevede competența Curții Constituționale în soluționarea contestațiilor cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii.

3. Reglementarea propusă este problematică și din perspectiva optării pentru competența instanțelor de contencios administrativ în soluționarea contestațiilor privind înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale și a contestațiilor formulate împotriva deciziei Autorității Electorale Permanente de anulare a alegerilor.

Astfel, potrivit propunerii, contestațiile formulate împotriva deciziilor Biroului Electoral Central de înregistrare/respingere a înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale și a deciziilor Autorității Electorale Permanente de anulare a alegerilor ar urma să fie soluționate de secțiile de contencios administrativ ale curților de apel, iar recursul formulat împotriva hotărârilor pronunțate de aceste instanțe ar urma să fie soluționat de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Din analiza reglementărilor în materie electorală, se observă că legiuitorul nu a optat să stabilească competența soluționării contestațiilor în favoarea instanțelor de contencios administrativ, ci a instanțelor obișnuite, care devin instanțe speciale în contenciosul electoral.² Prin adoptarea propunerii legislative în forma transmisă s-ar crea o situație singulară doar pe anumite aspecte din procedura vizând alegerea Președintelui României. Astfel, menționăm și faptul că în alte situații în care Legea nr. 370/2004 a prevăzut competența instanțelor judecătorești de a soluționa contestațiile împotriva deciziilor Biroului Electoral Central (art. 6 și art. 25), aceasta s-a stabilit în favoarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu a secțiilor de contencios administrativ ale curților de apel. Or, propunerea legislativă nu vizează și modificarea acestor articole, iar adoptarea sa în forma propusă ar determina o reglementare neunitară.

² De exemplu, potrivit art. 58 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, *contestațiile privind deciziile de admitere sau respingere a candidaturilor adoptate de către birourile electorale de circumscripție se soluționează în termen de 48 de ore de la înregistrare, de către tribunalul în a cărui rază teritorială se află circumscripția electorală.*

De asemenea, conform art. 54 alin. (5) din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, *contestațiile privind admiterea sau respingerea candidaturilor se soluționează în termen de 48 de ore de la înregistrare, de către judecătoria, respectiv tribunalul în a cărui rază teritorială se află circumscripția electorală.*

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Mai mult, nefiind propuse reguli speciale vizând competența teritorială, ar urma să se aplice dreptul comun în materie, respectiv art. 10 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, potrivit căruia *„Reclamantul persoană fizică sau juridică de drept privat se adresează exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul său. Reclamantul autoritate publică, instituție publică sau asimilată acestora se adresează exclusiv instanței de la domiciliul sau sediul pârâtului.”*

Or, crearea posibilității legale ca aceeași decizie (de admitere/respingere a înregistrării unei candidaturi sau de anulare a alegerilor) să fie contestată la curți de apel diferite este de natură să genereze o practică judiciară neunitară, precum și blocaje în derularea procesului electoral.

Prin urmare, reglementarea propusă nu îndeplinește condițiile de calitate a legii sub aspectul clarității, previzibilității și preciziei normei, prevăzute de art. 36 alin. (1) din Legea nr. 24/2000, cerințe care se circumscriu principiului legalității prevăzut la art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată.

În concluzie, apreciem că *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată* nu poate fi adoptată întrucât este marcată de vicii de neconstituționalitate evidente.

Cu deosebită considerație,

Secretar general al Consiliului Superior al Magistraturii
Judecător Andreea Simona UZLĂU

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011